

vi skulle nok nøde ham til selv at betale Mølten; thi han skal kun faae een Skilling i Dffer til hver Høitid, indtil den er afdragen“.

Skolelæreren, som ikke har Noget at tabe, svarer maaffee paa denne Tale saaledes: „Ja, jeg har kun havt til Hensigt at opfylde min Pligt, at gavne Ederes Børn saameget som muligt ved at holde dem flittigt i Skolen; men siden I ikke synes derom, kan jeg gjerne lade Dem være lige“. See saaledes udøver Tvang en uheldig Indflydelse baade paa Forældrene, paa Børnene og paa Skolen. Skolens Dykkomst er kun mulig ved, at Skoletvangen bortfalder; men, forsaavidt jeg forud veed, at Fleertallet af det ærede Things Medlemmer ikke vil give deres Stemme til et Lovforslag, som strax hæver al Skoletvang, saa vil jeg tillade mig at bringe i Forslag en Bestemmelse med Hensyn til en friere Skolegang, som jeg tror meget nemt kan bringes i Harmoni med det foreliggende Lovforslag, den nemlig: at Forældrene forundes Tilladelse til selv at bestemme, hvormange Dage ugentlig, og hvormange Timer daglig fra 1ste Mai til 1ste September hvert af deres Børn skal søge Skolen, imod, at de tilpligte sig at lade deres Børn oprette de i Sommerhalvaaret forsømte Dage om Vinteren. Dette Forslag vilde, hvis det ophøiedes til Lov, gavne saare meget; det vilde sætte de Uformuende istand til at have deres Børn til Hjælp netop paa den Tid af Aaret, samme var dem meest nyttig, og de vilige Klager, som nu føres over den hidtil bestaaende unaturlige og uretfærdige Skoletvang, vilde ophøre.

Rindberg: Jeg skal blot tillade mig nogle faa Bemærkninger i Anledning af nogle Uttringer, der faldt fra den høitærede Kultusminister. Jeg mener, at det er en afgjort Sag, at det maa være Folkethingets Bestræbelse at sørge for Folkfriheden, og at vi, naar vi komme sammen her, ikke skulde tale om at støtte os til den gamle Forordning om Skolevæsenet fra 1814, som er kommet frem under Forhold, der slet ikke passe til vore, og har frembragt saabanne Resultater, at vi maae vuske, at der deri skeer Forandring.

Derfom vi skulde holde paa Grundloven, som vi jo virkelig skulde, da maae vi med Hensyn til Skolevæsenet holde paa, at der fra Statens Side skal sørges for, at der er en Skoleunderviisning, som er tilstrækkelig for de Børn, hvis Forældre ikke selv kunne sørge for deres Underviisning. Der skal altsaa fra Statens Side sørges for, at der bliver en Fristole i Landet, men den, vi have, strider ligefrem mod Grundloven, det paastaar jeg (En Stemme: Nei!) Jo! naar vi skulle have Frihed, kunne vi ikke have Tvang; disse to Ting kunne aldeles ikke forenes. Staten skal blot sørge for, at der virkelig er Leilighed for dem, som ikke selv ere istand til sørge for deres Børns Underviisning, til at faae dem underviste i Folkeskolen, og endskjøndt jeg ved mange Leiligheder har seet, at der er adskillige Medlemmer af Folkethinget, der ere ligesaa bange for Grundloven, som for, jeg veed ikke hvad, og som, hver Gang der er Tale om dens Gjennemførelse, ere tilmode, som om de skulde brænde Fingrene derpaa, kan dette dog ikke hjælpe. Vi, der virkelig holde paa Grundloven og ansee den for en Grundvold, som vi skulle holde fast ved, vi maae holde paa, at vi komme til Frihed, og kunne vi endog saa, saaledes som ved det nærværende Lovforslag, kun faae den stykkvits, maae vi dog endelig ikke skyde det fra os. Jeg havde vel meget hellere seet et Forslag, som ligefrem gif i den Retning — saaledes som ogsaa den sidste ærede Taler, saavidt jeg hørte ham, meente — at vi fik en virkelig Fristole og at al Tvang ophævedes; men kan det ikke naaes paa eengang, vil jeg ogsaa være tilfreds med, at det opnaaes stykkevits, hvortilmod jeg anseer de nu gjældende ældre Bestemmelser for aldeles uforenelige med Grundloven. Med Tvang kan man ikke frembringe nogen virkelig Folkeoplysning, det have vi seet og see endnu daglig. Saasnart de, der ere tvungne til at gaae i denne Tvangsskole, ere blevne confirmerede og slupne derfra, som de kalde det, saa tage de hverken Bog eller Pen i Haanden længere og blive snart ligesaa vidbende, som om de aldrig havde gaaet i Skole. Derfom man derimod vilde stille hen paa at sørge for, at de virkelig være istand til at kunne lære Noget, og Noget, som var